

Rein Gerritsen: 'Knock-out.' Uitgeverij Lemniscaat, Rotterdam 2009. ISBN 9789047701224 (Autobiografie/Ongeluk/ Psychose/1)

Soort boek: Autobiografie van Rein Gerritsen over de eerste 25 jaar van zijn leven, met daarin aandacht voor zijn ziekte ervaringen. Het boek bevat verwijzingen naar William James, grondlegger van de psychologie en het pragmatisme, de filosofische uitgangspunten waarbij Rein Gerritsen zich thuis voelt. Met. Het boek bestaat uit drie delen (*Het ongeluk, Bijna dood, Misdaad en straf*), een proloog en een epiloog. Leest makkelijk, goed geschreven, met reflexie en bespiegelingen op de gebeurde zaken.

Over de schrijver: Na een roerig verleden (zie onder) is Rein Gerritsen (1959) een (pragmatistisch) wetenschapsfilosoof met als specialisaties natuurkunde en het Amerikaans pragmatisme uit de negentiende eeuw. Hij schreef onder meer een biografie over de Amerikaanse psycholoog William James. Tijdens zijn studie ontdekte hij de mogelijkheden van de wijsbegeerte als therapie. Gerritsen is o.a. ook freelance publicist, zet zich in voor de Nederlandse Stichting voor Wijsgerig Pragmatisme en is bezig aan deel II van zijn autobiografische cyclus. Hij is getrouwd en heeft 2 kinderen.

Korte beschrijving: Gerritsen beschrijft in dit boek waarom hij als ongelovig jongetje op een katholiek internaat terecht kwam en welke invloed dat en de moeizame relatie met zijn moeder op hem had. Hij ging als bakkersleerling aan de slag en kreeg op 22-jarige leeftijd in 1981 een zwaar auto ongeluk, waarbij zijn halfbroer en moeder om het leven kwamen. Hij lag 9 maanden in het ziekenhuis, eerst op de intensive care en later op zaal. Rein beschrijft o.a. hoe zijn borstkas door pinnen bij elkaar gehouden werd, hoe hij bijna dood was en hoe hij aanvankelijk meest buiten bewustzijn was. Ook vertelt hij hoe hij houvast had aan een aantal vast terugkerende dagelijkse rituelen in het ziekenhuis.

Na deze periode revalideerde hij in een eenzame periode, had veel schuldgevoelens, werd psychotisch en belandde in het criminele circuit. Hij pleegde vele gewelddelicten en uiteindelijk een bankoverval, waarna hij werd opgepakt. Gerritsen werd in 1984 veroordeeld tot tweeënhalf jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf met psychiatrische dwangverpleging en in gevangenissen en psychiatrische inrichtingen opgenomen. Na deze periode ging Rein filosofie studeren en merkte dat dat voor hem therapeutisch kon werken.

Wat viel op: De ontdekking van filosofie als therapie, met name het pragmatisme. Hoe Rein Gerritsen de beschreven gebeurtenissen uit zijn eigen leven in dit kader plaatst en een en ander toelicht met behulp van ideeën van William James. Ook vielen een aantal mooie observaties op, zoals bijvoorbeeld de opmerkingen over pijnbeleving en verhoudingen tussen theorie en praktijk.

Citaten: Pag.190: "James' punt kan ik ook zo, meer Wittgensteiniaans, uitdrukken: pijn hoort als contingent feit bij het leven, niet bij de dood. Pijn hoort bij de genezing, niet bij het trauma. Eenieder die aan de beterende hand is, zal door de pijn heen moeten bijten. Maar in pijn of lijden zit niets noodzakelijks. ....Voor chronische pijn, de ongemakken van Komrij en Balkenende, geldt een ander verhaal. Aanhoudende pijn is het spul waaruit religies gewrocht worden, een vruchtbare voedingsbodem voor verwarde gedachten. En dat is niet zo wijs. Waarschijnlijk was het dan ook iemand met chronisch leed die het bovenstaande spreekwoord bedacht." Pag. 322:"Zo herinner ik mij dat Gijs, kort voor zijn zelfmoord, tijdens een

therapiesessie zwaar onder vuur kwam te liggen. Hij wist met zijn houding op een gegeven moment geen raad meer en begon woest door de kamer heen en weer te lopen. Toen de therapeut aan hem vroeg: 'Wat gaat er nu door je heen?' flapte Ton eruit: 'Helemaal niets. Dat zie je toch. Hij is aan het gijsberen.' Een daverend gelach verbrak de snijdende spanning. Op de verwijtende blik van de therapeut gaf Ton dan zijn standaardreplik: 'Oeps, ik werd even mijzelf.' Toen Ton Gijs zag hangen, voor iedereen goed zichtbaar en in opperste eenzaamheid, vatte hij de situatie goed samen: 'Gijs heeft nu zijn rust. Hij hoeft nooit meer te ijsberen.'

Pag. 352: "De Rein die in dit boek centraal staat, mijn jonger alter ego, is wijsgerig gezien nog bepaald geen pragmatist. Hij is een metafysisch realist, omdat hij gelooft in een wereld die onafhankelijk van hem bestaat, een wereld waarin alles al vaststaat, waarin toeval geen rol speelt en zijn eigen inbreng nihil of verwaarloosbaar is. Maar de latere filosoof en schrijver in mij is, hoop ik, aan het veranderen. Met vallen en opstaan probeer ik mij te ontwikkelen tot een pragmatist, iemand die de goede dingen doet om de goede redenen. Een voorbeeld. Toen ik in 2002 als ziekenbroeder terminale patiënten verzorgde - een van de zeven werken van barmhartigheid - deed ik het goede om de verkeerde redenen, geloof ik nu. Ik deed het namelijk uit schuldgevoel en als motief deugt dat niet."

Recensie: Zie: <http://www.tvblik.nl/boeken/rein-gerritsen> "Ooit leidde hij een totaal ander leven zoals valt na te lezen in zijn autobiografie Knock-out: misdadig en gewelddadig. Op dat verleden blikt hij indrukwekkend terug in Knock-out. "